

Дзвоник

№ 138

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 11 рік видання, жовтень, 2018 рік

Дзвоник (Clopotel)
№ 138, 2018 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Адреса редакції:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

На обкладинці робота відомої шведської
художниці Майї Ліндберг

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Розмова з другом

Ліс зустрів мене, як друга,
Горлиць теплим воркуванням,
Пізнім дзвоном солов'їним,
Ніжним голосом зозулі,
Вогким одудів гуканням,
Круглим циканням дроздів.

Ліс зустрів мене, як друга,
Тінню від дубів крилатих,
Смутком білої берези,
Що дорожчий нам за радість,
Кленів лапами густими,
Сосни гомоном одвічним,
Срібним шемранням осик.

І до друга я звернувся
Із промовою такою:
Ти рости на втіху людям,
Отіняй кохання чисте,
Бережи нам світлі ріки,
Що полям несуть вологу,
Що запліднюють сади,

А за кожну деревину,
Що піде нам на будови
Чи на щогли корабельні,
Ми нові гаї посадим,
Щоб земля була весела,
Як веселе птаство в лісі,
Як веселі дерева.

Поле чорніє. Проходять хмари

Поле чорніє. Проходять хмари,
Гаптують небо химерною грою.
Пролісків перших блакитні отари.
Земле! як тепло нам із тобою!

Глитає далеч. Річка синіє.
Річка синіє, зітхає, сміється...
Де вас подіти, зелені надії?
Вас так багато – серце порветься!

Тарас МЕЛЬНИЧУК

Нуртують соки у сивій калині –
І вона молодіє. Вона устає.
Людина людині, людина людині
Хай сонця і серця свого дістає.

Людина, людині... Вкраїнець Вкраїні,
Сусіду сусід. І народу народ.
І буде Вітчизна цвісти, мов калина,
На заздрість чужинцям, собі на добро.

Забилося серце вишні...

Забилося серце вишні...
Хтось до сонця
дійшов...
Земленько, будь тепліша!
Люди, будьте ніжніші –
Сильніші!
Народжується ЛЮБОВ.

Камінець

Ще спить сонце,
ще ліс дримає,
ще птахи під листям.

Тільки чути
у тиші:
камінчик під кущем
землю вмовляє:

– Подаруй мені
хоч би дві ніжки -
я хочу помандрувати
далеко-далеко,
аж на ту галяву,
де цвітуть суниці.

На Вкраїну дорога моя

На Вкраїну дорога моя, на
Вкраїну –
З усіх безнадій і надій,
Чи то в чорну, чи в ясну
годину,
Бо там Слово моє і мій Дім.
На Вкраїну дорога моя, на
Вкраїну,
Камениста, тернова – іду все
одно,
Людині дано одну
Батьківщину –
Серце одно.

Сидить дощик

Сидить дощик
у гаї гаї
та росу робить
крап-крап
крап-крап
Яке тобі росо дати серце
Щоб не розірвалося
а дай мені серце
зелене як калина
а дай мені серце
солодке як Україна.

Людмила ДОРОШ

Як вітерець азбуку вивчав

Летів собі по світу безтурботний вітерець, і так йому хороше було на душі, приємно. Сонечко ще пригрівало землю, хмарки були, мабуть, у відпустці, бо небо було синє-синє і безхмарне. А він, вітерець, не мав жодної справи і просто мандрував собі та розважався. То гілками захитає, то підхопить поживклі листочки, які поступово почали з'являтися на ще недавно зелених деревах, і понесе-закрутить їх у швидкому шаленому танку, а потім підкине високо у небо й відпустить, а вони легко і плавно полетять униз, немов малесенькі жовті літачки, безшумно опускаючись на землю.

Аж раптом – велика біла вивіска, на якій червоними літерами було щось напи-

сано. Ця вивіска зацікавила вітереця і він запитав білочку, яка щойно стрибала недалечко, що то за оголошення.

– Як, ти не вмієш читати? – здивовано запитала вона, але, побачивши, як знітився і засоромився вітерець, відповіла: – Усі бажаючі вивчити азбуку та навчитися читати запрошуються на велику галявину, там соловейко буде вчити неграмотних.

«От би й мені навчитися читати! – подумав вітерець. – От і хмаринці скільки разів трапляється, що її лають люди. А все через те, що не вміє читати: адже дуже часто вона починає поливати землю саме тоді, коли на вивісках ясно написано: в такі-то дні буде проведено свято. А от вміла б читати – переждала б».

Ось прилетів він на галявину, а там – і звірят, і комах, і великих, і малих – чималенько.

Сів він на самій окраїні галявини та й слухає уважно. Але хіба ж довго може всидіти непосида-вітерець? «Хай відлечу трішки, – думає він, – подивлюся, як там берізки над водою, чи повернулася хмаринка, чи все гаразд зі струмочком. Полечу швиденько та й вернуся, тільки оком кину, що ж там діється».

А як полетів, так і забув, що його наука чекає. То з горобчиками побавився, піддуваючи пил, у якому вони купалися, й огортаючи їх пиловою хмаринкою, то з листочками потанцював, то жолудям допоміг з гілок попадати, і навіть у село залетів, де старенький дід Ярема трусив груші, тож і там подув щосили, допомігши їх трусити.

Та згадав непосида, що йому

треба повернутися до школи. Полетів як найшвидше туди, а там усі сумлінно схилили голівки, працюють – вчать літеру «у». Присів і вітерець на стільці, відкрив буквар на потрібній сторінці, розглядає. А коли почали вимовляти за вчителькою цю букву, він теж засопів, склав трубочкою губи й протяжно повів-потягнув «у-у-у-у».

За літерою «у» вони почали вивчати літеру «ф». Всі уважно виводили букву у зошитах, а вітерець не було до цього діла: він стискав губи і не міг натішитися новою вивченою ним буквою: так, як показувала вчителька, мов крізь зуби, він вимовляв-виспівував «ф, ф-ф, ф-ф-ф-ф-ф-ф». А вчителька з учнями ще читала різні віршики з літерою «ф», але вітерець це було не цікаво, адже найголовніше він уже вивчив! Тож він тихесенько піднявся і знову гайнув грішки перепочити. А тут уже й хмаринка була на небі, і птахи вже позбиралися зграйками, готуючись відлітати в теплі краї.

І знову забув вітерець швидко повернутися до школи. Коли ж згадав про науку, діти вже вивчали літеру «ш». І ця літера йому дуже сподобалася, мабуть, навіть найбільше від усіх. Він відкрив для себе, що може виспівувати її то весело, то сумно, то швидко, то протяжно. Але й зараз вітерець довго не всидів у школі, адже вже настала пізня осінь, дерева чекали його, щоб він зірвав їхні листя і вони змогли спокійно заснути зимовим сном, хмарка і собі чекала його допомоги, адже їй треба було податися то туди, то сюди. Діти теж чекали допомоги від вітру, щоб той натрусив їм каштанів, горіхів, щоб погрався з ними в парку осіннім листям.

Так і не довчив вітерець букваря. Щоразу, згадуючи свою незакінчену шкільну науку, він починає сумно висвистувати-завівати «у-у-уу-у», «ф-ф-ф-ф-ф», «ш-ш-ш-ш», жалкуючи за школою. І особливо чутні його завівання восени та взимку, коли, бачучи, що діти в школі закінчують вивчати азбуку, йому ще більше дошкуляють спогади. Якщо не вірите – прислухайтеся, і ви неодмінно його почуєте!

Сидір ВОРОБКЕВИЧ

Осінь

Давно вже попрощали нас
З-під неба журавлі,
Пташки замовкли у гаях,
І втихло на землі.
Вже ліс убрав багровий стрій,
Зів'ялий лист паде, –
В гостину з півночі до нас
Грізна зима іде.
Припали квіти до землі,
Туман наляг кругом,
Ще день, ще два – і всі поля
Заснуть глибоким сном.
Лиш розгулялися вітри,
Лісами зводять шум,
На нивах стебла гнуть сухі
І ломлять, мов на глум.
У хату діточки біжать:
«Де ділася весна?
Чому вже сонечка-тепла
І радості нема?»
Вже темна осінь надійшла,
Зів'ялий лист паде,
По листю повагом до нас
Грізна зима іде.

Тетяна МАЙДАНОВИЧ

Прощання

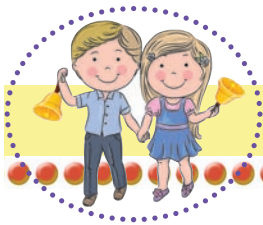
Журавлику мій сірий,
Ти вже летиш у вирій...

Курли-курли-курли –
Побачимось коли?!

Тобі услід кричу,
От-от і сам злечу.

Та голос долина:
– Жди, як прийде весна!

Вернись, коли нова
Почне рости трава.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

(Продовження з попереднього числа)

6. Як Панас Гусопас від смерті врятувався

Ведуть Панаса Гусопаса до шибениці, а він собі посміхається, ніби на вінчання йде.

– Благословіть його, панотче, – попросив суддя попа.

– А він не з'їсть мене?
– запитав переляканий панотець.

– Трусь-трусь-трусь, хрусь-хрусь-хрусь, і нема панотця, – зацокав на попа зубами Панас.

– Господь з тобою, – зробив панотець в його бік знак хреста.

– Вішайте його! – крикнув пан Колопан.

– Зачекайте! – гукнув суддя. – За давнім звичаєм, якого ми мусимо дотримуватись свято, якщо засудженого на смерть парубка котрась із дівчат вибере собі за чоловіка, і він згідний, то прощаються йому всі провини, і він мусить одружитись з нею!

Ще не закінчив добре суддя свою промову, як, мов з під землі, появились пан-

ночки Пріська й Міська.

– Я беру його за чоловіка! – крикнула Пріська.

– Ні, ні, я беру його за чоловіка! – заперечила їй Міська.

– Я перша сказала!

– Бо ти мене перебила!

– Хіба я винна, що ти така на язик повільна?!

– Панас буде мій! – щосили крикнула Пріська.

– Не діждешся того, сестро, Панас мій!

– Годі! – крикнув суддя.

– Хай засуджений сам вибирає собі жінку.

Сестри припинили сварку і лупали очима одна на одну.

– Ну, котру собі вибираєш? – запитав суддя.

– Обидві!

– Здурів парубок, – загула громада.

– Навіщо тобі дві жінки? – здивувався і суддя.

– Я з'їм їх!

– Ха-ха-ха! – розсміялась Пріська.

– Ха-ха-ха! – долучилась до неї Міська.

– Трусь-трусь-трусь – хрусь-хрусь-хрусь, і нема

Пріськи й Міськи! – зацокав на них зубами.

– Ха-ха-ха! – розсміялись у відповідь сестри.

– Дивись, щоб вони тебе не з'їли! – гукнув хтось із громади.

– Якщо Панас бере собі Пріську, я візьму Міську, – озвався маляр Міклош.

– А якщо обере Міську? – запитав суддя.

– Тоді я візьму Пріську, – відповів Міклош.

– Ну, Панасе, котру вибираєш? – поцікавився Колопан.

– Що мені Пріська, що мені Міська... один чорт! Хай буде Пріська.

– Тоді я візьму Міську, – погодився Міклош.

– Розв'яжіть їх! Тепер вони мої зяті, – задоволено потер руки пан Іван Колопан.

Панські посіпаки розв'язали хлопців і повели у панські покої, а пан оголосив, щоб люди другого дня зібрались на весілля, яке буде тривати сім днів і сім ночей, бо один раз Іван Колопан своїх дочок віддає.

– Ось ми й швагери, – промовив Міклош до Панаса.

– Хоч повішеним, хоч одруженим – один чорт! Може, якось виплутаємось з оцих кайданів.

– Господи, змилуйся над нами, – перехрестився Міклош.

– Ану подавайте найкращих страв шановним зятям! Хочу, щоб сам ваш старшина нам прислуговував! – крикнув Панас на посіпак.

Через кілька хвилин до їхньої кімнати увійшов старшина, та такий чемний, такий чесний, кланяється хлопцям у ноги, не знає, як їм догодити.

– Ну що, вражий сину, не в'яжеш нас? Дивись, бо я тебе живцем з'їм: трусь-трусь-трусь – хрусь-хрусь-хрусь, і нема старшини! – зацокав на нього зубами Панас.

(Далі буде)

Оксана СЕНАТОВИЧ

Вчиться вересень читати

Вчиться вересень читати,
вчиться літери складати.
Засміявся хитро вітер:
– А склади-но *ОСІНЬ* з літер!

Вдарив вересень тривогу:
– Хто прийде на допомогу?!

Огірок озвався гречно:
– «О» віддам я, безперечно,
раз okazія така! –
Стала *гірка* з *огірка*.

Тут *світання* нагодилось,
також чемно уклонилося:
– «С» охоче віддаю,
бо *вітанням* я стаю.

Ціле «ІН» *індик* приніс
в подарунок: – Прошу, друже!..–
Дик, кабан великий дуже,
навпростець побіг у ліс.

Мовить вересень до себе:
– Ще м'якого знака треба! –
І підходить до коня:
– Дайте знак пом'якшення!
– Що ж, бери! – промовив кінь,
і з *коня* зробився *кін*...

ОСІНЬ – вересень читає
і на radoщах аж сяє.
Вітру ж – соромно, і вітер
каже вересню: – Із літер
Можу «І» віддати тобі!
– Пізно, вітре, далєбі,
віддавати «І» тепер,
як тобі я нося *втер*!

Дмитро ТКАЧ

Моя мама

Задали нам у школі написати домашній твір про своїх батьків. Не знаю, хто що напише, а мені про свою маму написати, мабуть, найважче. Вона – вчителька. Тож мені доведеться учителеві писати про вчителя. А сама ж я тільки учениця...

Сказала я мамі, що мені треба про неї написати. А вона – у сміх:

– Ну, от і добре. Побачу, скільки ти граматичних помилок зробиш...

Просто біда мені з моєю мамою. Що не напишу, а вона відразу: «А де кома? Отут перед «а» треба кому ставити... А де твій знак питання?»

Тоді я замислилась. Подумала: нічого не писатиму про маму. Краще про тата. Він бригадир на взуттєвій фабриці. Все-таки робітнича професія... І тато не питатиме, де мої коми. Отак замислилась та й сиджу.

Коли раптом дзвінок. Мама відчинила двері, а я бачу, як вона змінилася на виду.

– Володя?.. Яременко?.. – питає.

А на порозі стоїть ставний льотчик з букетом квітів. Він каже:

– Так, це я, Оксано Семенівно. Ваш учень, колишній шибайголова Володя Яременко. Поцілував маму і дав їй квіти.

– Та який же ти дорослий став, – каже до нього мама і запрошує в кімнату. – А слово «знання» тепер з двома «н» пишеш, – жартує мама, – чи з одним?

А в самої сльози радості на очах.

– З двома, – сміється льотчик. – Ви мене не тільки цьому навчили. Очі на світ розкрили, дали путівку в життя. Та й не тільки мені... Ви ж моя перша вчителька.

Потім мисиділи за столом: пили чай з печивом. Я тільки дивилась на них та слухала.

А вони все згадували й згадували...

Про Льоню Ушакова, який став геологом. Про Стьопу Кучеренка. Той плаває на китобійному судні. Про Валю Чайку. Вона – медсестра. Лаврін Хоменко подався вчитись на гірничого інженера. Ніна Салій закінчує залізничний технікум...

Звісно, я нікого з них не знаю. Але починаю розуміти, скільки ж то мамі довелося з усіма попрацювати, щоб, як каже цей льотчик, дати їм «путівку в життя».

Тепер я збагнула, що вчитель навчає не тільки мови, історії, географії, а й любові до професії. Як моя мама.

Так, учитель дає нам путівку в життя!

Ірина СОНЕЧКО

На що схожі букви

Гг

Гава порядкує зранку,
Ставить букву г на ганку.
Буква г – немов ліхтар,
Світить уночі як жар!

Ее

В ему-страуса проблема:
Загубив гребінчик ему.
Букву е тоді він взяв
І все пір'я розчесав!

Єє

Вкаже буква є сноту;
– В небеса мені охота!
Хочу ластівкою стати,
Щоб між хмарами літати!

Жж

Буква ж, немов жучок,
Прилетіла на лужок.
– Ж-ж-ж-у! - мов жук,
вона дзижчить,
Всіх комашок веселить.

Зз

Буква з і цифра 3
Схожі, наче дві сестри.
Цифру й буква в себе вдома
Добрий зайчик познайомив.

Спиридон ЧЕРКАСЕНКО

МАЛЕНЬКИЙ ТОРБАНЬ

(Продовження з попереднього числа)

Дід Антип глянув скося на Павлика, сковзнув очима по горбу, по глибоких, променистих, розумних очах його, що одсвічували далеко захованим тихим смутком, і одвернувся, наморщивши чоло й наїживши свої кострубаті, сиві, як попіл, рясні брови.

– Хм... та-ак.. туди, говориш?

– Еге.

– Розбишаки вони, сину. Ще битимуть. Ач, які зайдиголови!.. Пронька, Пронька – глянь, що виробля! А, який! – заминав дід мову.

Старому було ніяково. Не від того він був, щоб потішити онука. Незважаючи на його страшний, химерний горб, дід дуже любив хлопця. Але він гаразд знав вдачу всіх отих Захарків, Проньок та інших, знав, що за великим Павликовим гор-

бом діти ще не вміють побачити чудового серця його, тому боявся, що пустуни зобидять хлопця: вже не раз доводилося йому, йдучи з роботи, рятувати Павлика й скубти за чуба напасників.

– Я, дідусю, до дівчат.

– До дівчат? – зрадів дід. – Хе-хе-хе! До дівчат, сину, можна... Дівчата, сину, – вони, той... не такі, як оті паливоди, хлопці. Вони тихі... оті дівчата. До дівчат можна – вони не зобидять.

Павлик пішов.

Дід Антип вийняв з рота люльку й дивився вслід онукові, як він ішов перехильцем, як качка, коливаючи своїм химерним горбом, і якимось кумедно махав руками, вивертаючи долоні. Невеличка рідковолоса голівка його майже ховалася за горбом.

Старий журно похитав головою, крякнувши, ніби одганяючи геть сумні думи. Притоптавши

люльку корячкуватим закоптілим пальцем, він сховав її в кишеню, підвівся, покрехтуючи, й пішов у хату спочивати.

– Павлику, до нас! – гукали дівчатка, вгледівши горбаня.

– В нас краще, Павлику, – перебивали інші.

– «У вас»... И-и, Боже сохрани!

– А ви не «Боже сохрани»? – змагалися дівчатка за Павлика.

Вони й справді любили з ним гратись, дивитись у його журні сині очі, слухати його поважну, повчальну мову, коли він щось розповідав їм – або роз'яснюючи, як треба гратись, або розказуючи якусь цікаву побрехеньку чи довгу заплутану казочку.

II

Знав Павлик їх, тих казочок, чимало.

Ще як був меншеньким, довгими зимовими вечорами,

коли набридне слухати, як бурхає за обмерзлим вікном завірюха, набридне дивитись, як скаче голка в худих материних руках, коли під свист вітру в грубі й дідове хропіння на лаві починає дріматись і злипаються очі, Павлик, бувало, каже матері:

– Спатки, мамо.

– Зараз, мій любий, – підіймає голову неня й одкладає набік шитво. – Ходімо, серце.

– Ти ж посидиш коло мене? – умовляється Павлик, роздягаючись.

– Посиджу, соколику, посиджу. Лягай, моя дитино.

– І казочку розкажеш?

– І казочку розкажу.

– А пісеньки співати не тре-е-ба, – надимає губенята й махає ручкою Павлик.

(Далі буде)

Славетні українці

Велич кожного краю – в людях, які тут живуть. І особливо в тих людях, котрі своїми справами зробили внесок у розвиток науки, культури.

Чи знаємо ми славетних українців? Україна славиться своїми людьми – це і діячі минулого, відомі актори, співаки, спортсмени, які творять історію нашої держави. Вони є прикладом служіння своєму народу, того як треба працювати, досягати поставленої мети.

Княгиня Ольга

Велика київська Княгиня Ольга оповита славою. Як у літописах, а ще більше у народних легендах. Це, певно, найвідоміша особа жіночої статі за всю нашу писану та неписану історію.

Чим найбільше запам'яталася українцями ця вольова сильна харизматична жінка? Тим, що була мудрою у правлінні? Чи, може, тим, що виховала свого внука як Великого Володимира – Хрестителя Київської Русі?

Згідно з літописною традицією, Ольга була родом із Пскова і доводилася родичкою правлячому тоді на Русі князю Олегу. У 903 році її ще маленькою дівчинкою віддали заміж за Ігоря, сина Рюрика, майбутнього великого князя, якому на той час виповнилося 25 років. Восени 945 року Ігор вирушив за даниною до древлян, які і вбили князя.

Залишившись із малолітнім сином Святославом, Ольга взялася за угамування древлян. Помстилась за загибель чоловіка жорстокою розправою бл. 945 р. над деревлянами, які його вбили. Хитромудра княгиня наказала підвісити до лапок голубів тліючі лучини і відпустити їх. Птахи полетіли назад і місто запалало. Опір древлян було зламано.

Очевидно, що княгиню Ольгу слід почитати як мудру в урядуванні, адже після смерті свого чоловіка, князя Ігоря († 945), Ольга довгі роки сильною рукою правила великою державою від імені свого малолітнього сина Святослава. «Нікому з володарів, – каже історик Наталія Полонська-Василенко, – не присвятив наш літопис стільки уваги, як Ользі, що протягом двох десятиріч виступає в ореолі мудрості й жіночого чару».

З історії знаємо, що князь Ігор залишив своїй дружині трохи занедбану державу. Знову зміцнити Київську Русь можна було тільки владною рукою.

Ольга першою навела лад у справі плати данини. Якщо казати сучасною мовою, вона встановила норми оподаткування. Впровадила

кілька видів платежів – «устави» та «уроки». Данину з древлян та інших племен відтоді ділили на три частини: дві йшли на Київ, а третя – на Вишгород, де була резиденція Ольги.

Княгиня налагодила промисловий відлов хутрових звірів, визначила території, які мали постачати державі відповідний товар. Окрім того, саме хутром підлеглі землі та племена сплачували данину. Цей товар Київської Русі користувався неабияким попитом з боку інших держав.

Та найбільше велич княгині Ольги виявилася в тому, що вона прийняла християнську віру і саме цим сильно піднесла авторитет свій і своєї держави в очах Візантії та християнських володарів Західної Європи. «Княгиня Ольга, – вважає історик Микола Чубатий, – стоїть дійсно на перехресті релігійної та культурної історії Русі-України».

Княгиня Ольга померла 11 (25) липня 969 року. Нібито на її прохання Святослав поховав матір за християнським звичаєм у київському храмі святого Миколая, що на Аскольдовій могилі. Тіло княгині залишалось нетлінним, і її онук Володимир переніс мощі святої в Десятинний храм Успіння Пресвятої Богородиці. Під час нападу монголів мощі Ольги сховали під руїнами Десятинної церкви. Митрополит Петро Могила, відбудовуючи 1635 року невелику церкву на місці Десятинної, віднайшов мощі святої Ольги, де вони зберігалися до XVIII ст. За наказом московського Святішого Синоду їх перепоховали, але місце нікому не відоме.

Культ святої Ольги і святкування дня її смерті існували в нашій Церкві ще до приходу монголів. Здається, також, що і чуда за її посередництвом діялися, бо її ім'я було поміщено у список святих приблизно XII ст., і, що цікаво, набагато швидше княгиня Ольга визнана святою, аніж Володимир Великий – Хреститель Київської Русі.

Карло КОЛЛОДІ

Пригоди Піноккіо

(Продовження з попереднього числа)

Учитель попереджував його щодня, добра Фея теж не раз нагадувала:

– Гляди, Піноккіо! Оці приятелі відіб'ють у тебе охоту до навчання та ще й, напевне, втягнуть у якусь халепу.

– Не бійтеся! – відповідав дерев'яний школяр, низуючи плечима і постукуючи себе вказівним пальцем по лобі, що мало означати: «Я ще маю розум!»

І ось одного чудового дня по дорозі до школи він зустрівся з ватагою своїх приятелів. Побачивши його, вони загукали:

– Знаєш новину?

– Ні.

– До наших берегів припливла Акула, здоровенна, як гора.

– Справді? А може, це та сама Акула, що проковтнула мого бідолашного тата?

– Ми йдемо на берег подивитися на неї. Може, й ти підеш з нами?

– Ні, я піду до школи.

– Та навіщо тобі ця школа? Підемо до школи завтра. На один урок більше чи на один менше – однаково залишимося ослами.

– А що скаже вчитель?

– Хай каже, що хоче. За те йому й платять, щоб він базікав цілий день.

– А моя мама?

– Матері ніколи нічого-нічого не знають, – відповіді ці капосники.

– Знаєте, що я зроблю? – сказав Піноккіо. – Мені конче треба побачити Акулу з деяких особистих причин... але хай уже після школи.

– Йолопе нещасний! – накинулися на нього приятелі. – Невже ти думаєш, що така здоровенна риба чекатиме, доки ти прийдеш подивитися на неї? Як тільки їй тут набридне, вона подасться геть звідси, і ти її більше ніколи не побачиш.

– Чи далеко звідси до моря? – спитав дерев'яний хлопчик.

– За годину ми обернемося туди й назад.

– Тоді гада в дорогу! Ану, хто швидше.

І вся ватага з книжками й зошитами під пахвами гайнула навпрошки через поле.

Піноккіо біг попереду, здавалося, на йогох у нього вирости крила.

Час від часу, озираючись назад, він глузував з товаришів, що набагато відстали. Він веселився від щирого серця, бачачи, як вони, закурені, засапані, висолопивши язика, намагаються встигнути за ним. Нещасний Піноккіо в цю мить ще не знав, яким жадливим і страшним подіям він мчить назустріч.

XXVII. ВЕЛИКА БІЙКА МІЖ ПІНОККІО І ЙОГО ПРІЯТЕЛЯМИ. ОДНОГО З НИХ ПОРАНЕНО, І КАРАБІНЕРИ ЗААРЕШТОВУЮТЬ ПІНОККІО...

Вибігши на берег, Піноккіо зразу окинув поглядом море, але Акули ніде не побачив. Море було гладеньке і вилискувало, як велетенське дзеркало.

– А де ж Акула? – спитав він у товаришів.

– Вона, мабуть, саме снідає, – насмішувато відповів один з них. – Або лягла заснути на якусь чашинку, – глумився інший.

З цих глузувань Піноккіо зрозумів, що став жертвою лихого жарту: приятелі його обдурили. Він страшенно розсердився і закричав:

– Гей, ви! То ви навмисне мене дурили казочкою про Акулу?

– А певно, навмисне, – відповіли шибеники.

– Для чого?

– Щоб ти пропустив уроки й пішов з нами. Хіба тобі не соромно щодня бути таким старанним і порядним учнем? Не соромно вчитися так добре?

– А що вам до того, як я вчуся?

– Овва! Через тебе вчитель погано ставиться до нас.

– Чому?

– Тому що через учнів, які добре вчаться, не мають ніякої ваги ті, хто не хоче вчитися, як от ми. А ми не хочемо, щоб нас зневажали: в нас теж є своя гордість.

– Що ж я повинен тепер зробити, щоб догодити вам?

– Ти маєш зненавидіти школу, уроки і вчителя – наших трьох найбільших ворогів.

(Далі буде)

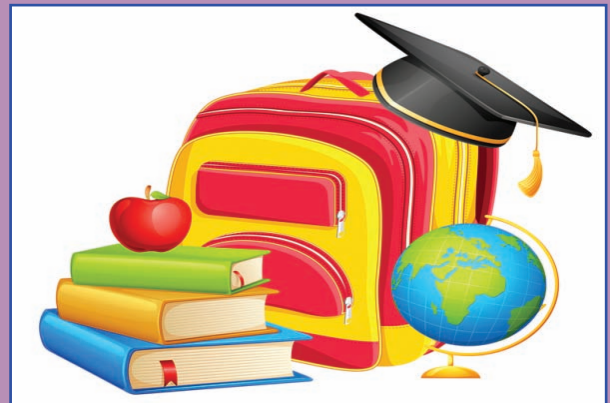

? Відгадай ?

Аж тридцять три зорі
Вам світять не вгорі –
На білім-білім полі
Збирали їх поволі,
Ці тридцять три зорі
У вашім Букварі.
(Цявфгґ)

Дає здоров'я – спорт.
Вагу – солодкий торт.
Мед – працювоті бджолі.
Знання глибокі – ...
(агожцц)

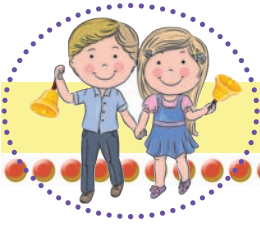
Хто абетку з вас вивчав,
Різні букви зустрічав?
Кожна з них – від А до Я
Промовля своє ім'я ...
Лиш одна із них німа –
В неї голосу нема.
Здогадався, певно, всяк,
Звуть цю букву ...

(жнзґ иижвґл)

Красивий, щедрий рідний
край
І мова наша – слов'їна.
Люби, шануй, оберігай,
Усе, що зветься ...
(Україна)

Казки народів світу

Турецькська казка

Чанга-чунга

Було таке чи ні, а було колись два брати. Старший багатий, а менший бідний.

От приходить якось бідний брат до багатого та й просить:

– Пожалій, брате, хоч малих дітей. Дай трохи грошей, бо в хаті й крихти хліба немає.

А багатий йому:

– Авжеж! Працювати треба, то й матимете. А в мене в хаті не скарбниця, йди до бісового батька!

Посумував бідний брат та й надумався:

– Піду по світу та пошукаю щастя.

І пішов. Довго йшов чи ні, їв щось чи й не їв, аж трапилося йому на дорозі дерево.

«Сяду я та відпочину трохи», – вирішив він та й сідає під деревом. Аж бачить: курява стовпом стоїть. Придивляється пильніше, а то деви чвалають. Він тоді й сховався в дуплі.

Коли це підходять сорок девів та й говорять до каменюки, що лежала під деревом:

«Чанга!» – Камінь і відкрився. Деви заходять всередину й промовляють: «Чунга!» – Камінь закрився.

Тоді чоловік думає: «Лишуся в дуплі на ніч. Може, побачу, що з того буде».

Вранці чує: деви промовляють: «Чанга!»

– Камінь одкривається. Вони виходять, говорять: «Чунга!» – Камінь закривається, а деви йдуть геть.

Тоді чоловік виліз із дупла, підступає до каменя й каже: «Чанга!» Камінь одкрився. Чоловік кинувся всередину, говорить: «Чунга!» – Камінь закрився.

Бідний брат входить у печеру, дивиться: а там стіл стоїть, а на ньому – сорок ключів. Він узяв ключі і давай відчиняти двері.

Відмикає перші двері, а там повно золота. Відмикає другі – саме срібло. Треті відмикає – червоний яхонт. У четвертій кімнаті – зелений смарагд, у п'ятій – корали. І котру не відчинить, а там якесь коштовне каміння. Набив повні кишені, ще й за пазуху поклав, а потім знову замкнув усі двері, а ключі кладе на стіл. Тоді говорить: «Чанга!» – Камінь одкрився, а вийшовши, промовив: «Чунга!» – І камінь закрився. Зрадів бідний брат та й похапцем почкурив додому.

Після того дуже розбагатів.

Коли це й питає його брат:

– Як це ти розбагатів так швидко?

Менший брат і розповів.

– А коли я піду, теж так розбагатію? – питає старший брат.

– А чому б і ні. Лиш не забувай казати «чанга» й «чунга».

Побіг тоді старший брат додому, вибрав найбільший мішок та й рушив до каменя.

«Чанга!» – промовив він, камінь одкрився. Увійшов брат у печеру, каже: «Чунга!» – Камінь закрився. Знайшов, як навчив його менший брат, ключі, а тоді відімкнув двері й набрав повний мішок золота та коштовного каміння.

«Чунга!» – вигукнув він, але камінь зачинився з гуркотом ще дужче. Старший брат намагається згадати те слово, яке допомогло б йому вийти, але геть забув. Перелякався, замалим з глузду не з'їхав. Опам'ятався по якимсь часі та й думає: «Повиймаю я краще все з мішка та пошукаю, де сховатися. А там підслухаю, як говоритимуть деви, а завтра знову поскладаю все в мішок і вийду».

От він повикладав усе назад і почав шукати, де б йому сховатися. Коли бачить: піч.

– Оце тут я й сховуюся! – зрадів старший брат. Лежить, коли чує: йдуть деви.

Тут найменший дев і каже:

– А принохайтеся й ви. Либонь, людським м'ясом пахне! Але середульший дев засміявся.

– Де б тут людина взялася? То ми ходили по луках та полях, ото й набралися людського духу.

Та найменший не вгавас:

– Ба! Таки ж пахне людським м'ясом!

– Та сюди й пташка не залетить, де вже там людини! – посміхаються старші.

– Як хочете, а тільки тут десь людина ховається. Я ось пошукаю, – наполягає найменший.

Шукав, шукав, коли зирк! – на печі сидить чоловік.

– Ось бачите! Хіба ж не я вам казав! – зарепетував найменший дев та й виволік чоловіка на середину печери.

– Як ти сюди потрапив? – питають деви.

А бідолаха аж тремтить, та все-таки розповідає. Вислухали деви та й кажуть:

– Твій брат був убогий; за те, що ти його прогнав, доля послала йому талан, а тобі судилося безталання! – сказали деви та й кинули його в піч.

Над Прутом

Рухливо

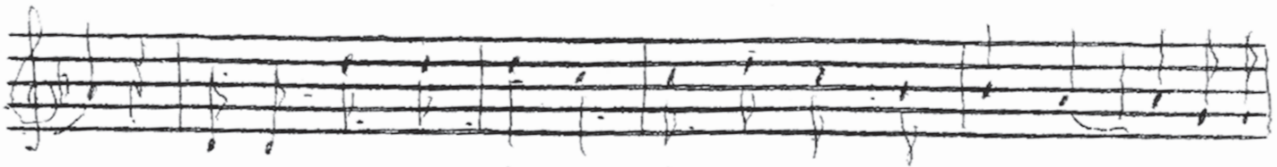
Слова Параски АМБРОСІЙ, музика Івана ЛІБЕРА

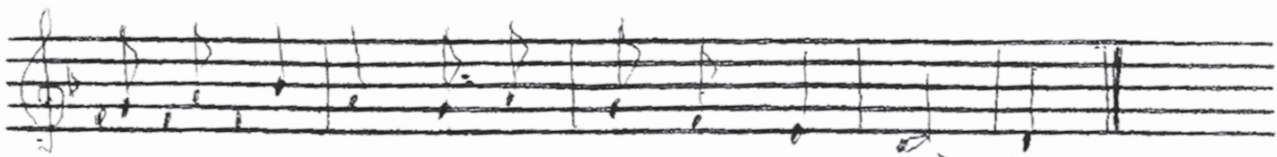
Над Пру - том то - по - ля схи - ли - лась гіл - ка - ми,
Йде Та - ра - сик з по - ля, на со - піл - ці гра - є,

А під не - ю О - ля гра - є ка - мін - ця - ми.
Як по - чу - ла О - ля, Та - ра - са вмов - ля - є: -

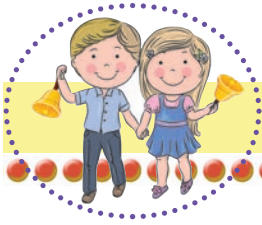

Дай ме - ні со - піл - ку, я нав - чу - ся гра - ти, щоб ма-

лу О - дар - ку гро - ю за - бав - ля - ти.

Цікаві ігри для дітей

«Кабадді»

Індія

Кількість учасників: дві команди, будь-яке парне число гравців;

Що знадобиться: гарний настрій і сильні легені;

Правила гри: ігрове поле ділиться навпіл на території для двох команд. З початком гри нападник команди, що стартує, переходить на чужу половину поля і намагається доторкнутися рукою або ногою до гравців-суперників. Але все не так уже й просто: спочатку він повинен зробити вдих і під час полювання постійно говорити «кабадді! кабадді! кабадді!». Як тільки повітря закінчиться, нападник сам стає здобиччю і повинен бігти щосили назад. Щоб врятуватися, треба встигнути торкнутися рукою або ногою до своєї території. Якщо вдало, то з команди супротивника вибувають всі, до кого доторкнувся нападник. Якщо ж його зловили, то в бій відправляється команда противника. Виграють ті, в чій команді залишилося більше гравців.

Ця гра родом з Індії, але стала настільки популярна в Азії, що навіть проводяться світові змагання з кабадді.

«Злови за хвіст дракона»

Китай

Кількість учасників: чим більше – тим краще;

Що знадобиться: нічого;

Правила гри: усі шикуються в колону і кладуть руку на плечі або пояс того, хто стоїть попереду. Той, хто стоїть першим, стає головою дракона, а останній – його хвостом. Далі починається найвеселіше. Голова дракона починає полювати за своїм хвостом. Ті гравці, хто ближче до хвоста, можуть всіляко допомагати йому «втікти» від голови, спритно тікаючи всім хвостом. Однак в спробах схопити хвостик і втекти від мисливця важливо, щоб колона не розсипалася і «дракон» не розвалився.

Так що тримайся, голово! Нас не так-то просто зловити.

Велесова ніч

(Сторінка народознавства)

В багатьох країнах світу практикується у ніч з 31 жовтня на 1 листопада відзначати свято Хелловін. Це одне з найдавніших свят у світі. Дехто ставиться до цього святкування вкрай негативно, бо воно є «чужим», запозиченим. Мало відомим, на жаль, є той факт, що на нашій українській території дуже давно у той же таки відрізок часу існувало дуже подібне за суттю свято: Велесова ніч. В обох випадках основою свята є вірування в те, що у цю ніч на кілька годин відчиняються двері у потойбічний світ і всіяка нечисть – вампіри, перевертні, демони, злі духи – наводнює землю. Разом з ними на землю приходять та блукають вулицями душі всіх померлих. Просто в нас не бачили в цьому нічого надзвичайного чи загрозливого. Наші прадіди зовсім не намагалися відлякати цих тимчасових «пришельців» за допомогою видовбаного гарбуза зі свічкою та чудернацьких костюмів. Навпаки, в нас велося всіх живих, і не тільки їх, закликати, задобрити, умилостивити за пишним столом, обов'язково показувати шанобливе відношення та намагатися не розсердити. Обов'язковим було у вечір перед Велесовою

ніччю влаштувати мовчазну вечерю: накривали стіл для себе і для померлих родичів, яких би хотіли запросити до трапези. Згадували про них тільки хороше. Велося ставити свічку на столі або на підвіконні, як маячок для душ до рідного дому. Також залишали на вулиці чи на підвіконні частування для потойбічних гостей. Намагалися таким чином заручитися їхньою схильністю, мріяли побачити їх увісні. Адже це єдиний час, коли побачити померлого родича вважалося найбільшою вдачею.

Свято Велесова ніч зародилося ще за часів вірування у рідних богів. Вважалося, що у цю ніч Білобог (покровитель світла, добра, сонця, літа, дня) передає свої повноваження Чорнобогу (покровителю темряви, ночі, зла, зими). Пізнати сили і таємниці цих двох сторін, двох різних світів було дано лише Велесу. Тому він і символізує день, коли ці дві

сили сходяться між собою.

Велеса часто зображали у вигляді людини з тілом бика, в оточенні різних звірів. У руках він тримав легендарну «сопілку миру». Його уявляли дуже розумним і досвідченим, добрим і схильним до простого люду. Шанували Велеса декілька разів протягом року і так само сильно, як і Перуна. Ще його вважали богом достатку, багатства і торгівлі, а також опікуном худоби і всього живого. Саме він відповідав за розквіт людської душі та був покровителем усіх творчих та талановитих людей (ремісників, музикантів, поетів і т.п), а також волхвів, віщунів та ясновидців. Тому зовсім не дивно, що Велесова ніч відносилась до самих містичних та найчарівніших

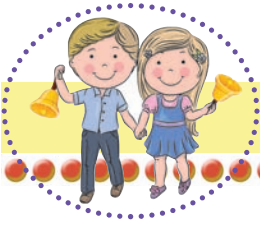
в році. Її рахували дуже вдалим часом для гадання, ворожіння, очищення.

Вірили, що бажання у Велесову ніч можуть здійснитись. Треба було всього лиш записати їх на папірці і покласти під подушку перед сном, промовляючи слова: «Темна ніч, заклинаю мені допомогти. Велес, потрудися, загадане, появився».

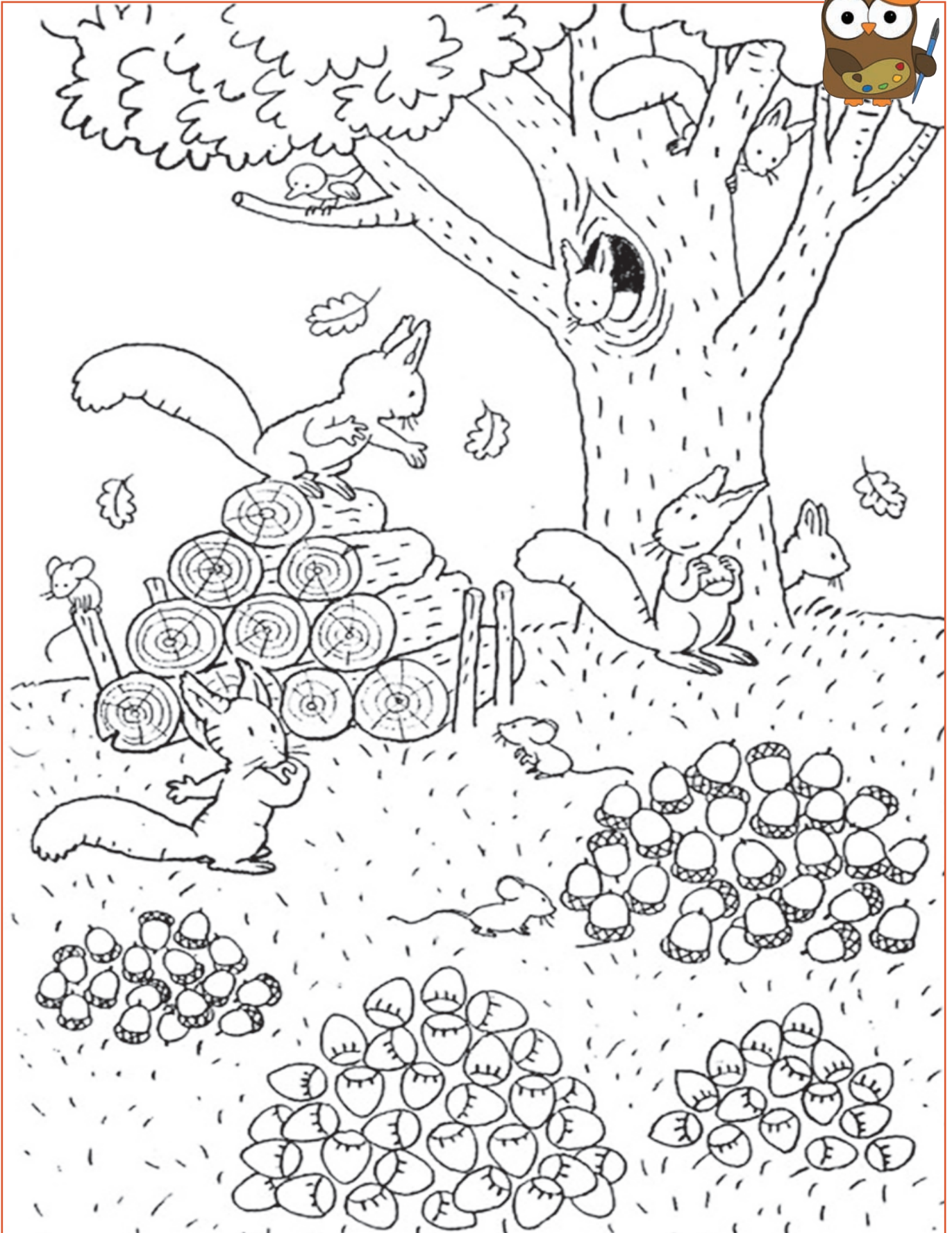
Обряд на достаток теж був доволі популярним. Потрібно було зібрати увесь дріб'язок в гаманці та роздати бідним, перед тим промовивши: «Нехай мої гроші допоможуть всім, хто їх потребує. Навколо обернуться і до мене достатком повернуться».

Дуже поганою прикметою вважалося, якщо незнайомиць у цей вечір постукає у двері. Щоб ніхто із мешканців будинку не помер, незнайомцю услід промовляли: «Охолонь незнайомця слід, не вчинивши нам бід». Крім того, категорично заборонялося позичати гроші та дуже остерігалися побачити чорного пса. Всі ці прості заклинання та обряди мали б допомогти, покращити наше життя. Може, поспостерігаємо й перевіримо?!

Підготувала Ольга Сенишин

Розмалюй!

Творимо своїми руками

СОВА й ВІВЦЯ з природного матеріалу

Природний матеріал – один із найприсмніших матеріалів для різноманітних виробів, а восени його ще й дуже багато.

Сова

Для створення сови вам будуть потрібні:

- ♦ соснові шишки;
- ♦ шапочки від жолудів;
- ♦ хороший швидковисихаючий клей;
- ♦ готові очі або пластилін;
- ♦ кленове листя;
- ♦ пластилін.

Будь-який матеріал, який використовується при створенні виробів, можна замінити на те, що у вас знайдеться під рукою, наприклад, пластилін або кольоровий папір.

Етапи створення сови:

♦ Візьміть шапочки від жолудів і всередину кожної вклейте око, дайте їм висохнути.

♦ З помаранчевого пластиліну зліпите лапки сови і поставте на них шишку, щоб вона стояла рівно.

♦ Приклейте кленове листя, яке стане для сови крилами. Їх можна вирізати і з кольорового паперу й прикріпити на пластилін.

• Приклейте підготовлені очі.
• Дзьобом зможе стати трикутничок з помаранчевого паперу, який так само приліплюємо клеєм, або робимо його з пластиліну.

Вівця

Необхідні матеріали: нерозкрита шишка, 5 жолудів, пластилін, шкаралупа від фісташки, фломастер.

Етапи виготовлення:

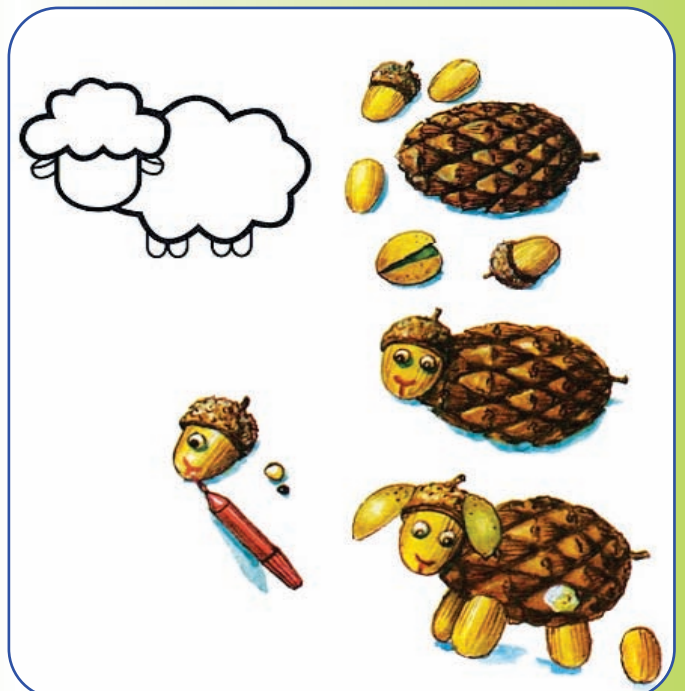
♦ До шишки (тулуба) прикріпити пластиліном жолудь з капелюшком (голову овечки).

♦ З білого і чорного пластиліну виліпити оченята.

♦ Червоним фломастером намалювати рот.

♦ З решти жолудів зняти капелюшки і прикріпити їх до тулуба овечки як лапки.

♦ Шкаралупу фісташки розділити на 2 половинки і закріпити на капелюшку жолудя у вигляді вушок.

Переклад з рос. Л. ДОРОШ

Пишаємося нашими дітьми!

**Анастасія Дрімуш Поп, 4 роки,
с. Верхня Рівна**

**Анна-Катерина Гошук, 6 місяців,
м. Бухарест**

**Денис Приходько, 5 років,
м. Бухарест**

**Катерина Новосад, 4 роки,
м. Бухарест**